Razvoj programske potpore za web i pokretne uređaje

- predavanja - 2021./2022.

09. Dinamički web
1/4

Creative Commons

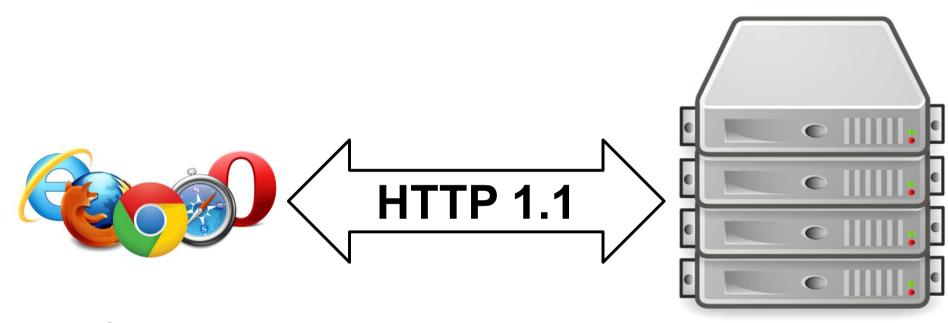

- slobodno smijete:
 - dijeliti umnožavati, distribuirati i javnosti priopćavati djelo
 - prerađivati djelo
- pod sljedećim uvjetima:
 - imenovanje: morate priznati i označiti autorstvo djela na način kako je specificirao autor ili davatelj licence (ali ne način koji bi sugerirao da Vi ili Vaše korištenje njegova djela imate njegovu izravnu podršku).
 - nekomercijalno: ovo djelo ne smijete koristiti u komercijalne svrhe.
 - dijeli pod istim uvjetima: ako ovo djelo izmijenite, preoblikujete ili stvarate koristeći ga, preradu možete distribuirati samo pod licencom koja je ista ili slična ovoj.

U slučaju daljnjeg korištenja ili distribuiranja morate drugima jasno dati do znanja licencne uvjete ovog djela. Od svakog od gornjih uvjeta moguće je odstupiti, ako dobijete dopuštenje nositelja autorskog prava. Ništa u ovoj licenci ne narušava ili ograničava autorova moralna prava. Tekst licence preuzet je s http://creativecommons.org/

Znamo:

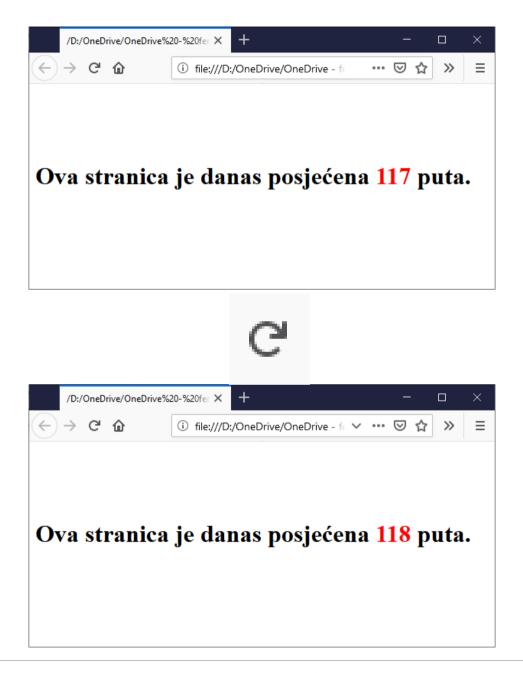

- Klijent
 - HTML
 - CSS
 - Javascript

- Poslužitelj
 - **-** ?

Motivacija: kako bi napravili?

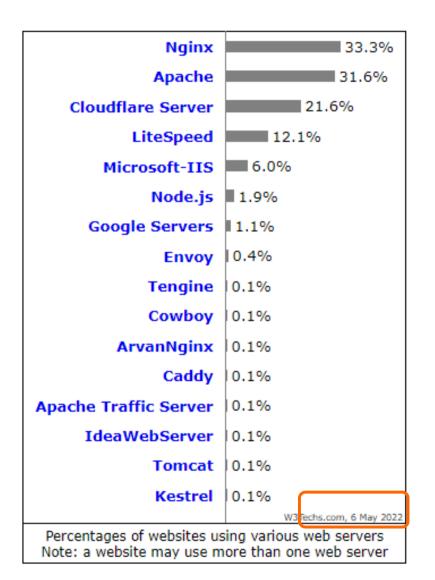

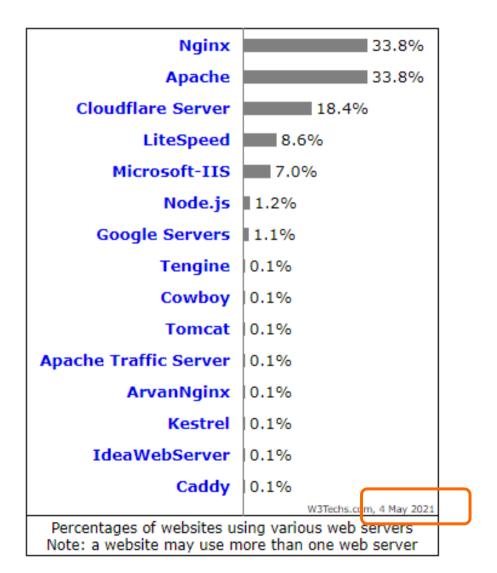
Dinamički web

- Motivacijski primjer će očigledno zahtijevati programiranje na poslužiteljskoj strani (server-side)
- Dinamički web (dinamičko) generiranje prilagođenog HTML sadržaja na zahtjev
- Povezana terminologija na eng:
 - Dynamic websites
 - Server-side programming
 - Backend
- Prije dinamičkog sadržaja, pogledajmo detaljnije kako poslužiti statički sadržaj
 - ➤ (U 12. predavanju ćemo napraviti rudimentarni web poslužitelj u Javi!)
 - >Zasad pogledajmo "gotove opcije"

Web poslužitelji

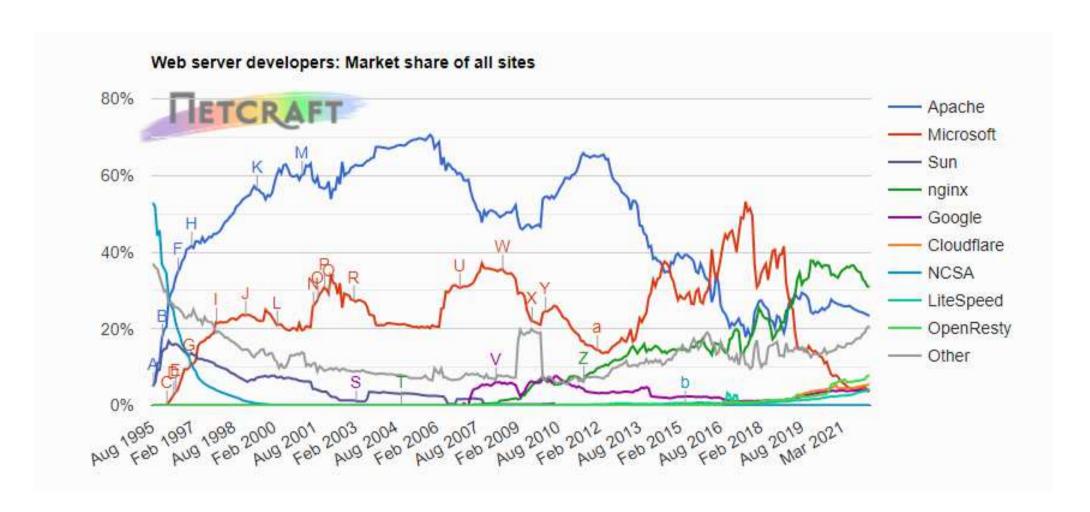
Udio na tržištu "danas" (https://w3techs.com/technologies/overview/web_server):

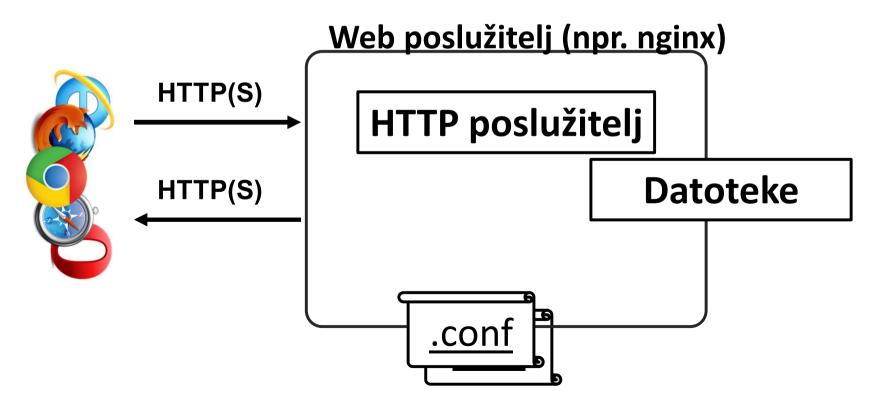
Web poslužitelji

Udio na tržištu (https://news.netcraft.com/archives/category/web-server-survey/) u vremenu:

Onda statički sadržaj možemo poslužiti npr.:

- Instaliramo web poslužitelj, npr. nginx
- Konfiguriramo ga
 - Konfiguracije poslužitelja se tipično obavljaju izmjenama konfiguracijskih datoteka i ponovnim pokretanjem servisa (ili ponovnim učitavanjem konfiguracije)

Npr. dio konfiguracijske datoteke nginxa...

Preuzeto s: http://nginx.org/en/docs/beginners_guide.html

Serving Static Content

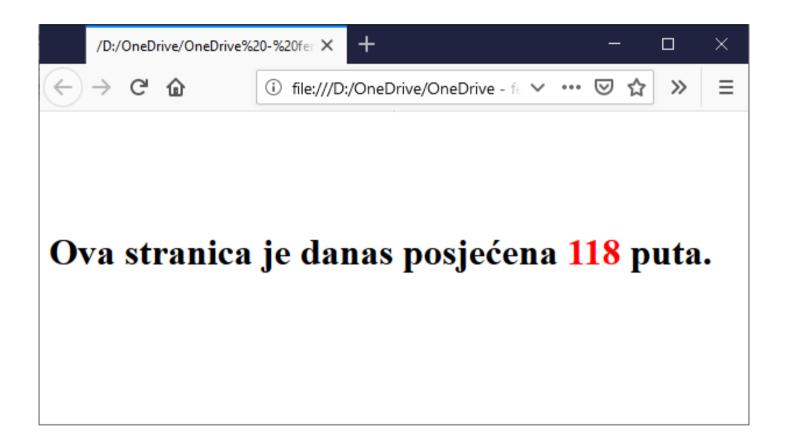
An important web server task is serving out files (such as images or static HTML pages). You will implement an example where, depending on the request, files will be served from different local directories: /data/www (which may contain HTML files) and /data/images (containing images). This will require editing of the configuration file and setting up of a server block inside the <a href="http://example.com/ht

First, create the /data/www directory and put an index.html file with any text content into it and create the /data/images directory and place some images in it.

```
server {
    location / {
        root /data/www;
    }
    location /images/ {
        root /data;
    }
} ...
```

Vratimo se na motivacijski primjer...

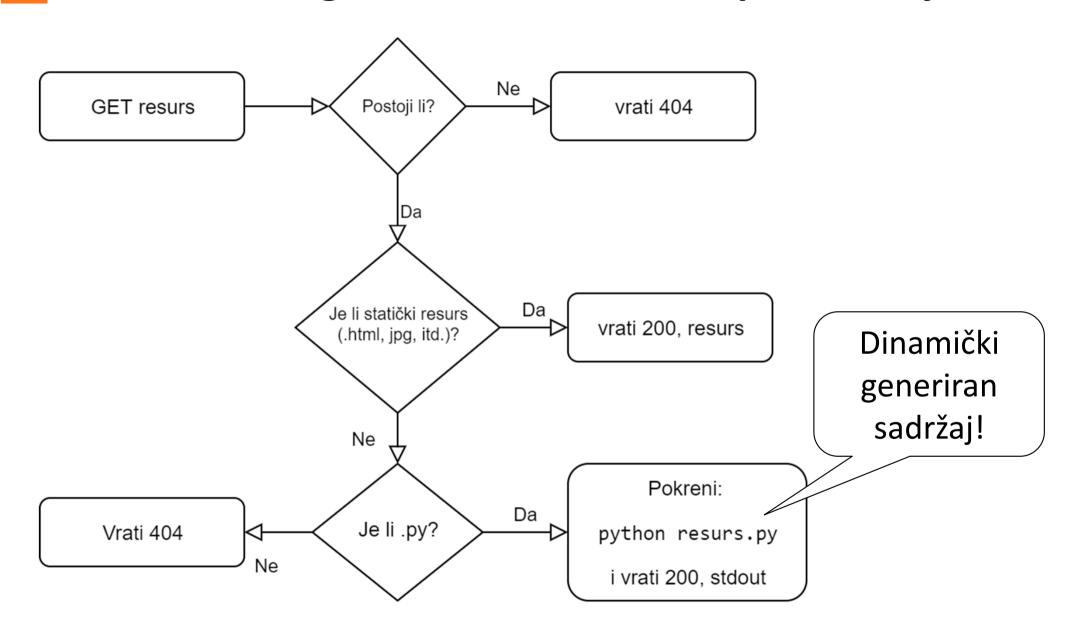
Znamo poslužiti statički sadržaj, ali kako:

Napravimo mali program index.py koji broji pozive:

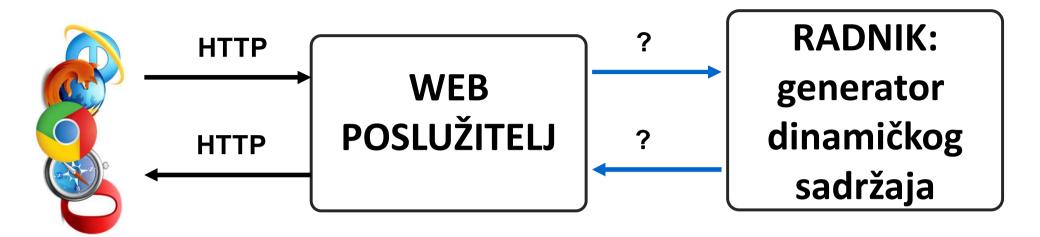
```
from datetime import date
                                                 ...>python index.py
today = date.today()
                                                 Ova stranica je posjecena 1
fc = today.strftime('%Y%m%d') + ".counter"
                                                 puta.
num = 0
try:
   f = open(fc, "rt")
                                                 ...>python index.py
   num = int(f.readline())
                                                 Ova stranica je posjecena 2
   f.close()
                                                 puta.
except IOError:
   pass
                                                 ...>python index.py
except:
                                                 Ova stranica je posjecena 3
   print("Other error")
                                                 puta.
num = num + 1
f = open(fc, "wt")
f.write(str(num) + "\n")
f.close()
print ("Ova stranica je posjecena " + str(num) + " puta.")
```

Konačno, mogli bi modificirati naš poslužitelj:

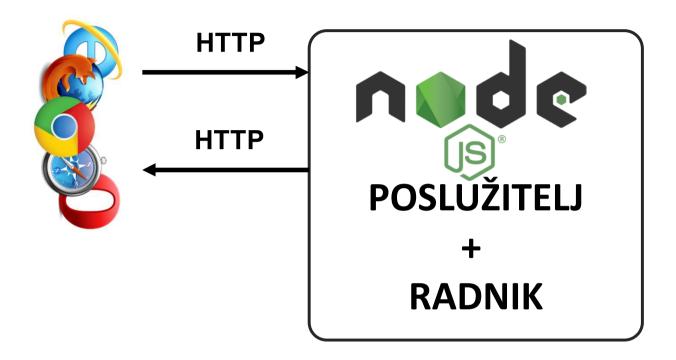
Načelno, tako se generira dinamički sadržaj:

- O ovim pitanjima više u 12. predavanju:
 - Kako WP komunicira s radnikom (worker)?
 - Procesni modeli: što je, kako nastaje i kakav je životni ciklus radnika?
 - Kako nastaje dinamički sadržaj?
 - Interpretiranjem skripti (PHP, Perl, Ruby, Python)
 - Unaprijed prevedenim programima (JSP, Asp.Net, itd.)

Mi ćemo sada nastaviti s:

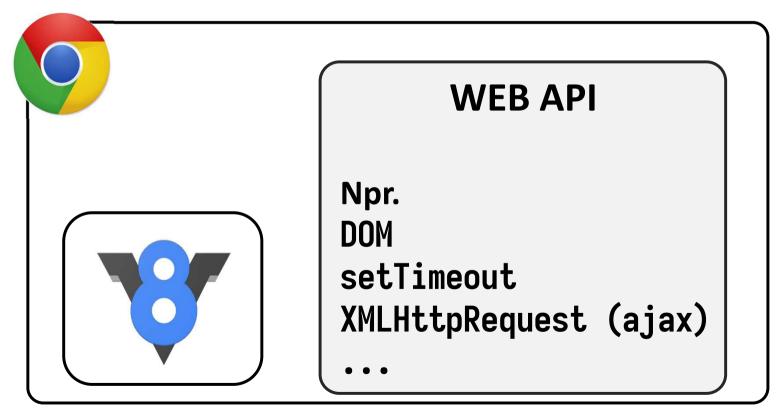

S node.js-om se mogu ostvariti i drugačije konfiguracije,
 što se u produkciji tipično i radi...

- "V8 is Google's open source high-performance JavaScript and WebAssembly engine, written in C++."
- Prva javna verzija 2008. godine

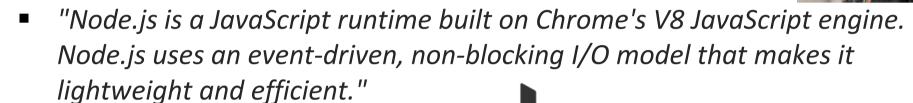
Prije 2011.: JS je ograničen na obavljanje u pregledniku

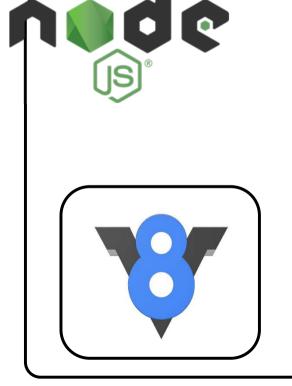
node.js

Ryan Dahl

2009. demo, 2013. prva verzija v0.x

 Sada se JS može obavljati IZVAN preglednika čime postaje općenamjenski programski jezik!

OS API

Npr.
readFile
setTimeout

• • •

Primjer: REPL

```
Command Prompt - no...
                                         X
D:\>node
> console.log("Hello World!")
Hello World!
undefined
> 1+1
> let a = 5;
undefined
> a = a + 1
```

Primjer: kôd u datoteci

```
pr01.s19.js
for (let i = 0; i < 10; ++i) {
    console.log(i + ". Hello World!");
                                      C:\Windows\System32\cmd.exe
                                       .0. DYNWEB-2>node pr01.s07.js
                                       ello World!
                                       ello World!
                                       ello World!
                                         lo World!
                                         lo World!
                                       ello World!
                                       ello World!
                                       ello World!
```

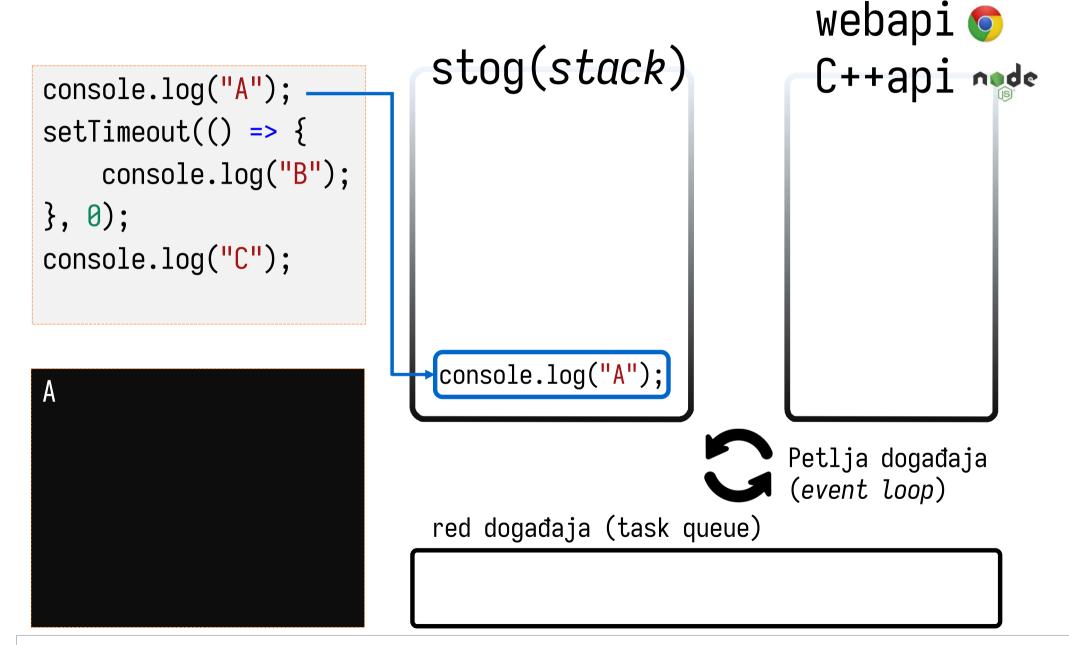
Hello World! Hello World!

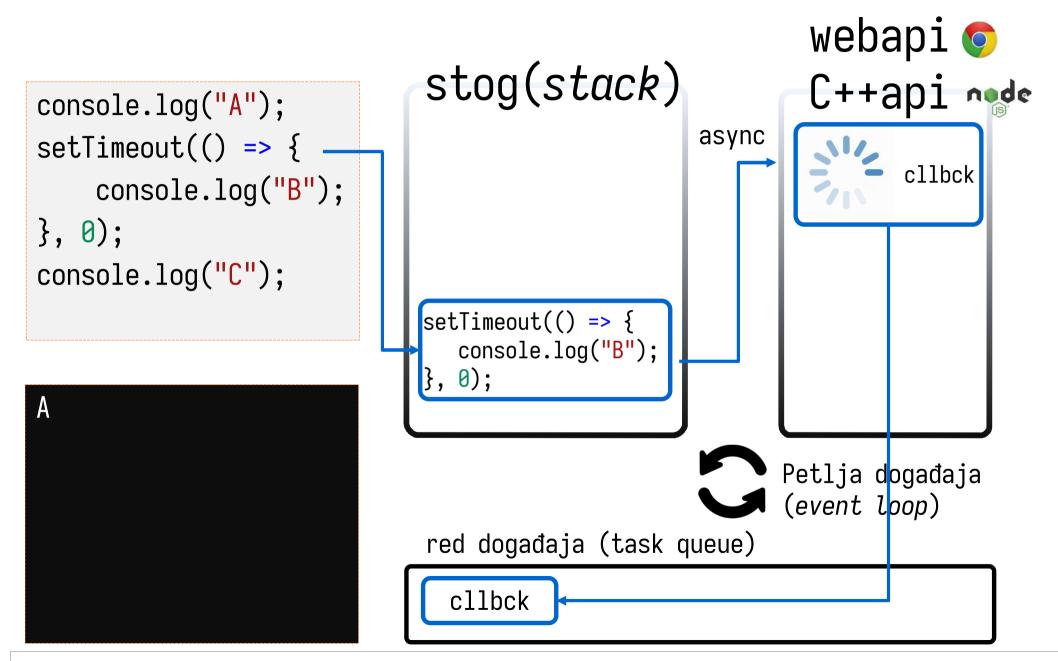
.O. DYNWEB-2>_

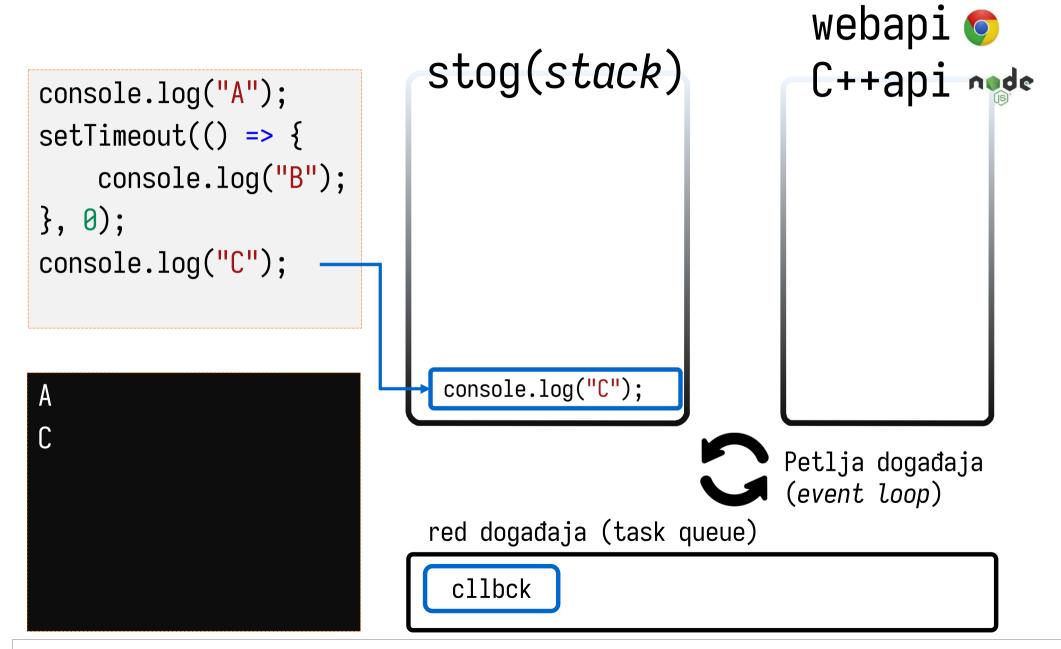
Primjer: asinkrone operacije

```
console.log("1");
setTimeout(() => {
    console.log("2");
}, 1000);
console.log("3");
console.log("A");
setTimeout(() => {
    console.log("B");
}, 0);
console.log("C");
```


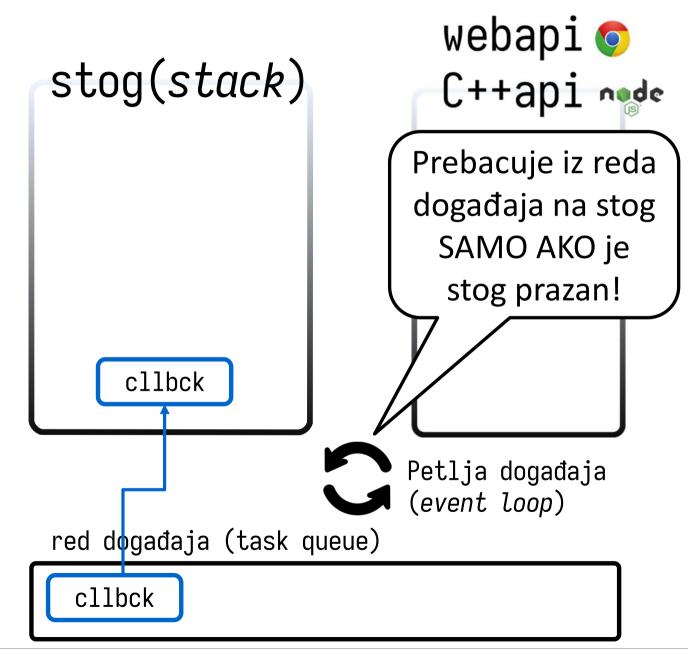


```
console.log("A");
setTimeout(() => {
    console.log("B");
}, 0);
console.log("C");
```


Što se obavlja asinkrono?

- "... non-blocking I/O model..."
- Prije svega IO operacije (https://github.com/libuv/libuv)
 - Dohvat podataka preko mreže
 - Čitanje i pisanje na disk
 - Itd.
- Ovisi i o operacijskom sustavu
- Ovisi i što programer koristi, node često nudi i dvije verzije funkcija, sinkrone i asinkrone, npr:
 - fs.readFile(path[, options], callback) https://nodejs.org/api/fs.html
 - fs.readFileSync(path[, options])
 - crypto.pbkdf2(password, salt, iterations, keylen, digest, callback)
 - crypto.pbkdf2Sync(password, salt, iterations, keylen, digest)
 - **-** ...

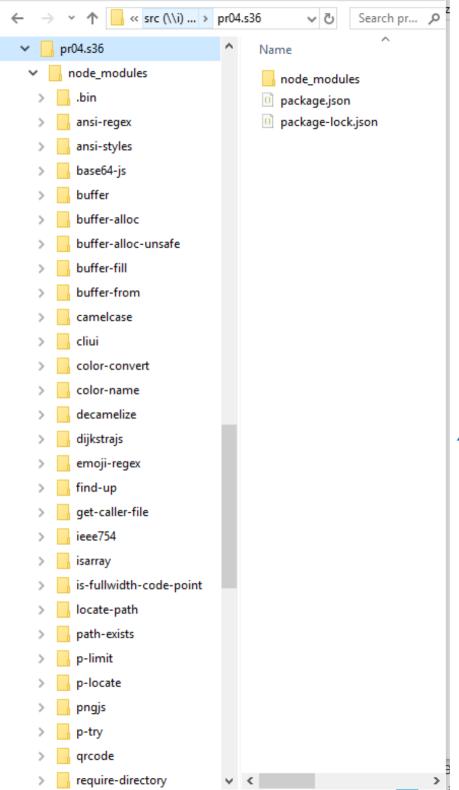

npm - Node Package Manager

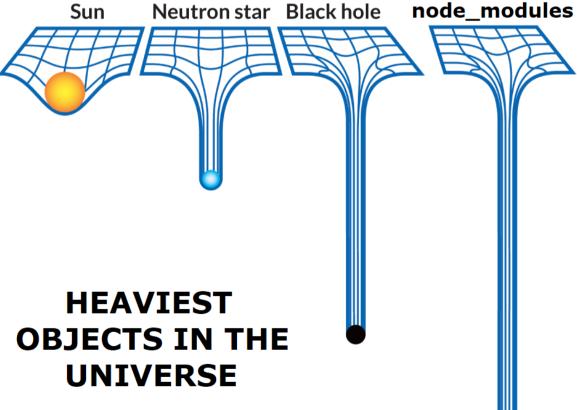
- Omogućuje upravljanje dodatnim programskim paketima (bibliotekama)
- npm init -> postavlja pitanja i generira package.json
 - Datoteka koja opisuje naš projekt (kako ga pokrenuti, koje dodatne pakete koristi, autor, verzija, itd.)
- npm install ime_paketa
 - Npr.:

```
C:\Windows\System32\cmd.exe
                                                                                 X
                                                                           X:\10. DYNWEB-2\pr03.s14>npm install grcode
npm WARN gr_demo@1.0.0 No repository field.
  arcode@1.4.4
  lded 37 packages from 28 contributors and audited 37 packages in 3.149s
found 0 vulnerabilities
X:\10. DYNWEB-2\pr03.s14>
```

Paketi se pohranjuju u node modules direktorij

node_modules

package.json

```
{
    "name": "qr_demo",
    "version": "1.0.0",
    "description": "QR code demo for Web1"
    "main": "index.js",
    "scripts": {
        "dev": "node index.js",
        "test": "echo \"Error: no test specified\" && exit 1"
    "author": "igor"
    "license": "MIT"
    "dependencies"
        "qrcode": "^1.
```

Dodali naredbu za pokretanje, tako da možemo pokrenuti s: npm run dev

Netom instalirani paket, koristi se semantičko verzioniranje https://github.com/npm/node-semver#versions:

~version "Approximately equivalent to version", will update you to the next patch version.

~1.2.3 will use releases from 1.2.3 to <1.3.0.

^version Will update you to the next minor version. ^2.3.4 will use releases up to 3.0.0.

Primjer - generiranje QR koda

```
index.js
const QRCode = require('qrcode');
const genQR = async(data, fileName) => {
    try {
        await QRCode.toFile(fileName, data);
    } catch (err) {
        console.error(err)
    }
genQR('https://www.fer.unizg.hr/'
    , './fer-qr.png');
```


Node moduli (1/2)

- ES6 podržava module putem import/export
- Stariji "standard" su CommonJS moduli koje koristi node.js (ES6 je tek iz 2015. i nije još univerzalno podržan)
 - ES6 import/export je sada podržan i u novijim verzijama nodea (v14+)!
- Svaka datoteka svoj modul
- Instalirane moduli (pomoću npm install...) se smještaju u node_modules direktorij i uključuju s require bez putanje
 - Npr. const QRCode = require('qrcode');
- Vlastiti moduli se uključuju tako da se navodi putanja i ime
 - Ako se datoteka zove index.js onda je dovoljno sam navesti direktorij

Node moduli (2/2)

common/index.js

```
JS index.js
                                                                      > node_modules
const os = require('os');
                                                                     Js index.js
const moment = require('moment');
                                                                     {} package-lock.json
const chalk = require('chalk');
                                                                     {} package.json
const getUserName = () => {
    return os.userInfo().username; }
                                             index.js
const getHostName = () => {
                                            //const fancy = require('./common/index.js');
    return os.hostname; }
                                            const fancy = require('./common'); // kraće
const getCurrentTimestamp = () => {
                                            console.log('Hello world!');
    return moment().format("HH:mm"); }
                                            fancy.log('Hello world!');
const fancyLog = (msg) => {
    console.log(
        chalk.bgYellow.blue(getCurrentTimestamp()) +
        ' (' + chalk.blueBright(getUserName()) +
        '@' + chalk.magentaBright(getHostName()) +
        '): ' + chalk.greenBright(msg)
                                               C:\Windows\System32\cmd.exe
                                                                                          ×
    ); }
                                               K:\10. DYNWEB-2\pr04 node modules>node index.js
module.exports = {
                                                   (Igor@i): Hello world!
    log: fancyLog
                                              X:\10. DYNWEB-2\pr04 node modules>_
```

common

Ipak, Node.js se dominanto koristi za web

Node.js is an open-source, cross-platform, JavaScript runtime environment that executes JavaScript code outside of a browser. Node.js lets developers use JavaScript to write command line tools and for server-side scripting—running scripts server-side to produce dynamic web page content before the page is sent to the user's web browser. Consequently, Node.js represents a "JavaScript everywhere" paradigm, [6] unifying webapplication development around a single programming language, rather than different languages for server- and client-side scripts. Free Encyclopedia

HTTP server

```
var http = require('http'); // ugrađeni modul, ne treba install
http.createServer(function(req, res) {
    console.log(req.url);
     res.writeHead(200, { 'Content-Type': 'text/html' }); // header
     res.write('Hello World!'); // body
     res.end();
                                                                                           X
                                              ca. npm
                                                                                       }).listen(80); // sluša na portu 80
                                             X:\10. DYNWEB-2\pr05.s21>npm start
                                               demo_http_server@1.0.0 start X:\10. DYNWEB-2\pr05.s21
                                              node server.js
    localhost/
                                ∨ … ☑ ☆
                                             /bilosto
                    (i) localhost
Hello World!
                                   Show history
                                                X
                        X
    localhost/bilosto
                                                                      Uvijek vraćamo
                     i localhost/bilosto
                                                                           isto ©.
Hello World!
                                                                       Popravimo →
```

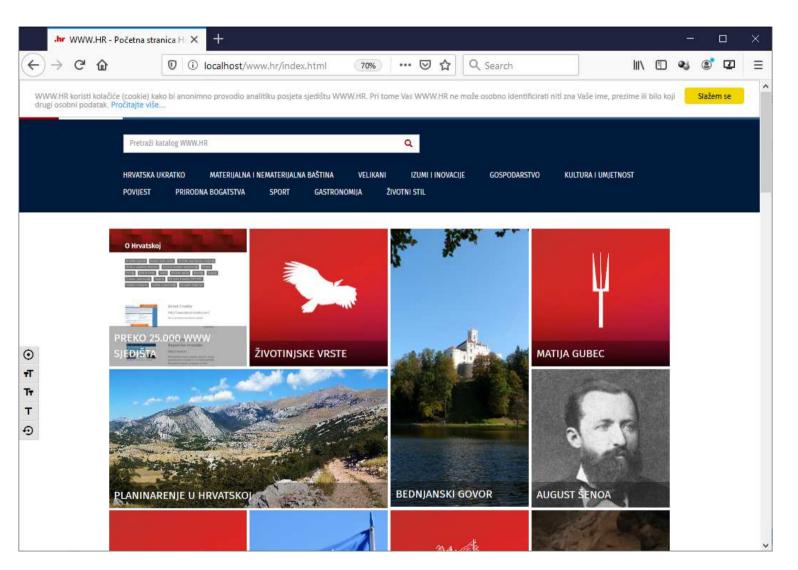
HTTP server - posluživanje statičkih datoteka

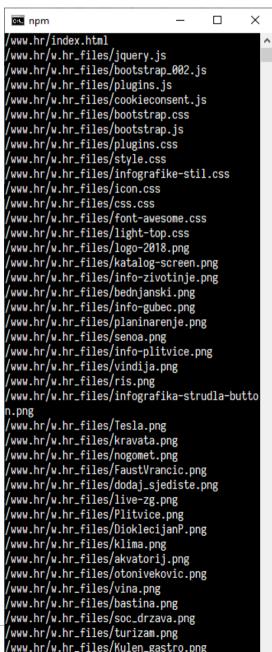
```
const http = require('http');
const fs = require('fs');
http.createServer(function(req, res) {
  console.log(req.url);
  fs.readFile(__dirname + req.url, function(err, data) {
     if (err) {
       console.error(err);
       res.writeHead(404);
                                                C:\Windows\System32\cmd.exe - node server.js
       res.end(JSON.stringify(err));
                                                (:\10. DYNWEB-2\pr06.s22>node server.js
    } else {
                                               bilosto
                                                [Error: ENOENT: no such file or directory, open 'X:\10. DYNWE
       res.writeHead(200 /* MIME? */);
                                              B-2\pr06.s22\bilosto']
       res.end(data);
                                                 path: 'X:\\10. DYNWEB-2\\pr06.s22\\bilosto' }
  });
}).listen(80); // sluša na portu 80
           localhost/bilosto

    localhost/bilosto

                                                              Q Search
       {"errno":-4058,"code":"ENOENT","syscall":"open","path":"Z:\\pr06.s42\\bilosto"}
UNIZG-F
```

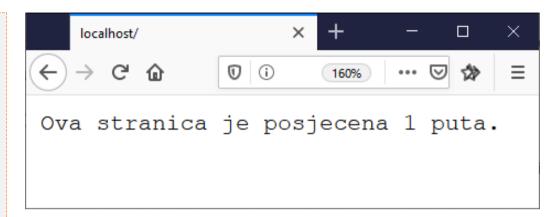
Ako kopiramo <u>www.hr</u> u poddirektorij i otvorimo <u>http://localhost/www.hr/index.html</u>

Rekreirajmo "posjecena N puta" primjer:

```
const http = require('http');
let counter = 0;
http.createServer(function (req, res) {
    res.writeHead(200);
    res.end(`Ova stranica je posjecena
${++counter} puta.`);
}).listen(80);
```

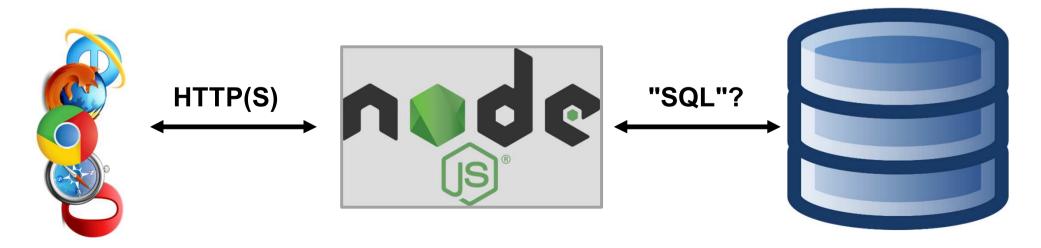

- Zapravo nije istovjetno ovdje smo koristili brojač u memoriji
 - Ako ponovno pokrenemo server.js počinje opet brojati od 1
- Primijetimo:
- 1. Radna memorija privremena, non-persistent, brza
- 2. Datoteke trajna, persistent, sporija

В

Baza podataka - perzistentna memorija

- Kada datoteke nisu dovoljne (tj. u 99.99% slučajeva)
- Prednosti (relacijskih) baza podataka nećemo navoditi ovdje -> https://www.fer.unizg.hr/predmet/bazepod
- Iole složenije web aplikacije imaju prateću bazu podataka u kojoj pohranjuju sadržaj
- Npr. portal pohranjuje vijesti u bazu podataka i onda se naslovna stranica generira od najnovijih N vijesti

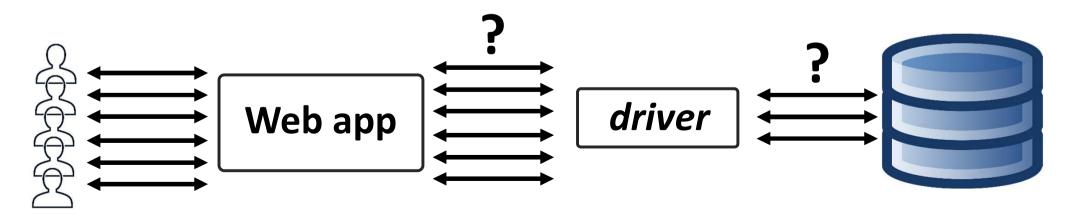
Općeniti problem: kako (tehnički) komunicirati s bazom? (1/3)

- Programski jezik X <---?--> Baza podataka Y
- TL;DR: treba nam upravljački program (driver)
- Driver apstrahira pristup bazi, tj. s driverom iz koda "pričamo" uvijek na isti način (neovisno o operacijskom sustavu i proizvođaču baze podataka)
- Driveri se mogu temeljiti na različitim protokolima i specifikacijama
- Najpoznatiji: ODBC API za pristup bazama podataka
 - -> onda imamo ODBC drivere za X, Y, ...
- JDBC, OLEDB, ADO, ADO.NET, ...

binar

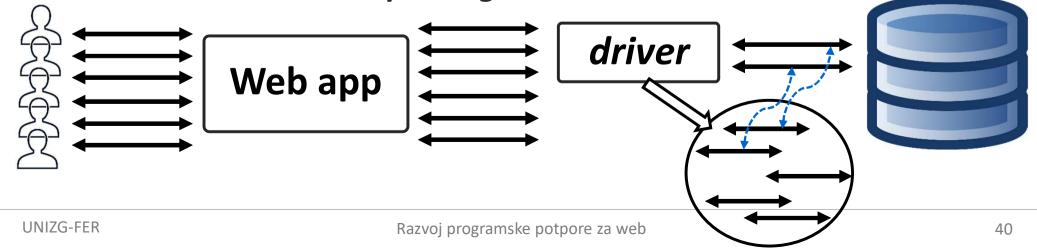
Općeniti problem: kako (tehnički) komunicirati s bazom? (2/3)

- Koliko i kada otvaramo konekcije na bazu?
 - I s kojim korisničkim računom?
- Činjenice:
 - Uspostava konekcije je skupa (handshake, ~30ms)
 - Baze podataka ne mogu podnijeti proizvoljan broj konekcija
 - Upiti na jednoj konekciji se obavljaju serijski
 - Baze podataka su optimizirane za paralelni rad (s mjerom [©])

Općeniti problem: kako (tehnički) komunicirati s bazom? (3/3)

- Koliko i kada otvaramo konekcije na bazu?
 - I s kojim korisničkim računom?
- Opcije:
 - Svaki zahtjev jedna konekcija LOŠE
 - Svi zahtjevi jedna konekcija LOŠE
 - Kompromis:
 - Driver održava **bazen** (*pool*) N unaprijed otvorenih konekcija s istim (zašto?) korisničkim računom
 - Tzv. connection pooling

Connection pooling ;-)

Kako logički komunicirati s bazom?

- SQL ~ lingua franca
- **2**+1 opcije:
- 1. SQL naredbe koje pišemo u kodu
- 2. Koristeći ORM (Object-Relational Mapping) softver
 - Zbog diskrepancije objektnog i relacijskog modela često se koristi softver koji prebacuje podatke iz jednog modela u drugi
 - Npr. Hibernate, Entity Framework, ActiveRecord, Sequelize...
 - Tipično imaju i prateći objektni upitni jezik koji se prevodi u SQL, npr. HQL, Linq, itd.
- 3. Kombinacija 1 i 2 [©]

Primjer: spojimo se na PostgreSQL bazu (1/4)

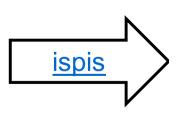
- Uzmimo driver: https://node-postgres.com/
 - Instalacija: npm install pg
- Po preporuci, stavit ćemo kod za obavljanje upita u direktorij db i sve naredbe obavljati putem njega
- Npr. tako možemo elegantno sve logirati:
 - Vrijeme obavljanja
 - Postavljeni upit
 - Rezultat

node_modules

- db/
 - index.js
- index.js

Primjer: spojimo se na PostgreSQL bazu (2/4)

```
db/index.js
                                            helloworld.js
const { Pool } = require('pg');
                                     const db = require('./db');
const pool = new Pool({
                                     (async() => {
   user: 'musicbrainz',
                                         let res = await db.query(
   host: 'localhost',
                                     'SELECT id, name, description FROM place_type');
   database: 'musicbrainz',
   password: 'musicbrainz',
                                         console.log(res);
   port: 5432, // prilagoditi...
                                     })(); // IIFE: https://developer.mozilla.org/en-
})
                                     US/docs/Glossary/IIFE
module.exports = {
    query: async (SQL, params) => {
        try {
            const start = Date.now();
            let res = await pool.query(SQL, params);
            const duration = Date.now() - start;
            console.log('executed query', {
                SQL, params, duration, rows: res.rowCount });
            return res;
        } catch (error) { console.log(error) }
```


Primjer: spojimo se na PostgreSQL bazu (3/4)

```
C:\Windows\System32\cmd.exe
Z:\pr09 Node.js MusicBrainz>node helloworld.js
executed query { text: 'SELECT id, name, description FROM place_type',
 params: undefined,
  duration: 44.
  rows: 8 }
Result {
  command: 'SELECT',
  rowCount: 8,
  oid: null,
  [ { id: 3, name: 'Other', description: null },
     { id: 1,
      name: 'Studio',
      description:
        'A place designed for non-live production of music, typically a recording studio.' },
      name: 'Venue'.
      description:
        'A place that has live artistic performances as one of its primary functions, such as a concert hall.' },
     { id: 4.
      name: 'Stadium'.
      description:
        'A place whose main purpose is to host outdoor sport events, typically consisting of a pitch surrounded by a structure for spectators with no roof
 or a roof which can be retracted.' }.
    { id: 5,
      name: 'Indoor arena',
      description:
        'A place consisting of a large enclosed area with a central event space surrounded by tiered seating for spectators, which can be used for indoor s
 orts, concerts and other entertainment events.' },
      name: 'Religious building',
        'A place that has worship or religious studies as its main function. Religious buildings often host concerts and serve as recording locations, espe
 ially for classical music.' }.
     { id: 7,
      name: 'Educational institution',
        'A school, university or other similar educational institution (especially, but not only, one where music is taught)' },
      name: 'Pressing plant',
        'A place (generally a factory) at which physical media are manufactured.' } ],
  fields:
  [ Field {
      name: 'id'.
      tableID: 18910,
      columnID: 1,
```

Primjer: spojimo se na PostgreSQL bazu (4/4)

- Kako koristiti argumente?
- Savjet: pripazite na SQL injection

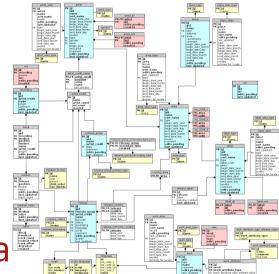
Primjer - MusicBrainz

 "MusicBrainz is an open music encyclopedia that collects music metadata and makes it available to the public." https://musicbrainz.org/

Relativno složen model s velikim brojem zapisa (milijuni)

Ali nema veze - nećemo ga proučavati

- Dovoljno je znati da postoje:
 - Izvođači (artist_credit)
 - Izdanja (release_group)
 - godina izdanja (first_release_date_yea
 - ocjena izdanja (rating)
- Može se skinuti gotova VM: https://musicbrainz.org/doc/MusicBrainz Server/Setup
- 2022.: pg_dump baze s 5 tablica na Teams/General/Class materials

GET ... ?year=2018&rating=88

GET ... ?year=2018

GET ... ?rating=88

2019 (6123)

2018 (4753)

2017 (1323)

2016 (1423)

2015 (4123)

2014 (6123)

2013 (1723)

2012 (1723)

2011 (1273)

godina(broj)

autor: release

rating

/eb

100 (6123)

97 (4753)

95 (1323)

90 (1423)

88 (4123)

85 (6123)

80 (1723)

70 (1723)

80 (1273)

rating(broj)

Filtrirano po trenutnom ratingu

Filtrirano po trenutnom ratingu i godini

Filtrirano po trenutnoj godini

Rješenje (1/4)

```
getHomePage = async(year, rating) => {
  let [left, center, right] =
                                       http.createServer(async function(req, res) {
   await Promise.all([
                                          var q = url.parse(req.url, true).query;
    getSideBarYears(rating),
                                          res.writeHead(200);
    getCenterPage(year, rating),
                                          res.end(await getHomePage(q.year, q.rating));
    getSideBarRatings(year)
                                       }).listen(80);
  ]);
  return `<html><head><link rel="stylesheet" ..bootstrap.min.css...</pre>
></head>
    <body><div class="container">
      <div class="row">
        <div class="col"><img src="logo.png" /></div>
        </div><hr>
        <div class="row">
                                                                Usput: hoćemo li i
          <div class="col-3">${left}</div>
                                                                inače zbilja ovako
          <div class="col-6">${center}</div>
                                                                stvarati HTML?
          <div class="col-3">${right}</div>
                                                                -> NE
        </div>
      </div>
   </body></html>`;
                                                                                     49
```

Rješenje (2/4) - pomoćne funkcije

```
Proizvede npr.:
getPreparedParams = (year, rating, params) => {
                                                         Za 2018, 95:
  let where = '';
                                                        where =
  if (year) {
                                                         `AND first_release_date_year
    where += ' AND first_release_date_year = $1';
                                                         = $1 AND rating = $2`
                                                           params= [2018, 95]
    params.push(year);
                                                       • Za undefined, 95:
                                                        where = `rating = $2`
  if (rating) {
                                                           params= [95]
    where += ' AND rating = $' + (params.length + 1);
    params.push(rating);
```

Proizvede npr.:

return where;

- Za 2018, 95: `/?year=2018&rating=95`
- Za undefined, 95: \(\)?rating=95\(\)

```
getHref = (year, rating) => {
  let args = [];
  if (year) {
    args.push('year=' + year);
  }
  if (rating) {
    args.push('rating=' + rating);
  }
  return '/' + args.length ? '?' + args.join('&') : '';
}
```


Rješenje (3/4) - pomoćne funkcije

Jer želimo sve godine

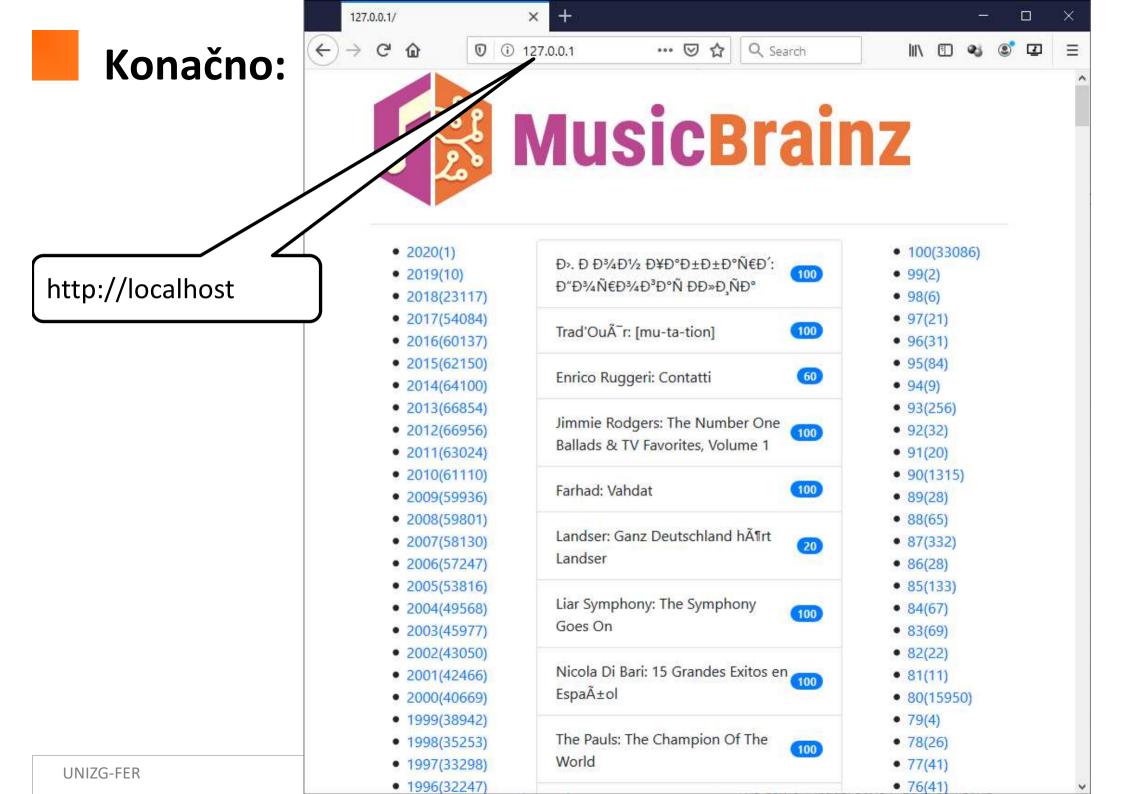
```
getSideBarYears = async(rating) => {
 let params = [];
 let where = getPreparedParams(undefined, rating, params);
 const { rows } = await db.query(`SELECT first_release_date_year as year,
                                         count(*) as cnt
               FROM release_group_meta rgm
                WHERE first_release_date_year between 1990 and 2020
                  ${where}
                GROUP BY first_release_date_year
                ORDER BY first_release_date_year desc`, params);
  return '' +
  rows
  .map(x => ^{=} ^{=} href="\{getHref(x.year, rating)\}"> \{x.year\}(\{x.cnt\}) </a>
  .join('') +
   '';
                                   Svaki li je link, npr.:
  getSideBarRatings je vrlo
                                   <a href="?year=2018">2018(23117)</a>
   slična, nećemo pokazivati
                                   <a href="?year=2017">2017(54084)</a>
   ovdje (pogledajte u
                                   <a href="?year=2016">2016(60137)</a>
   službenom repozitoriju)
```

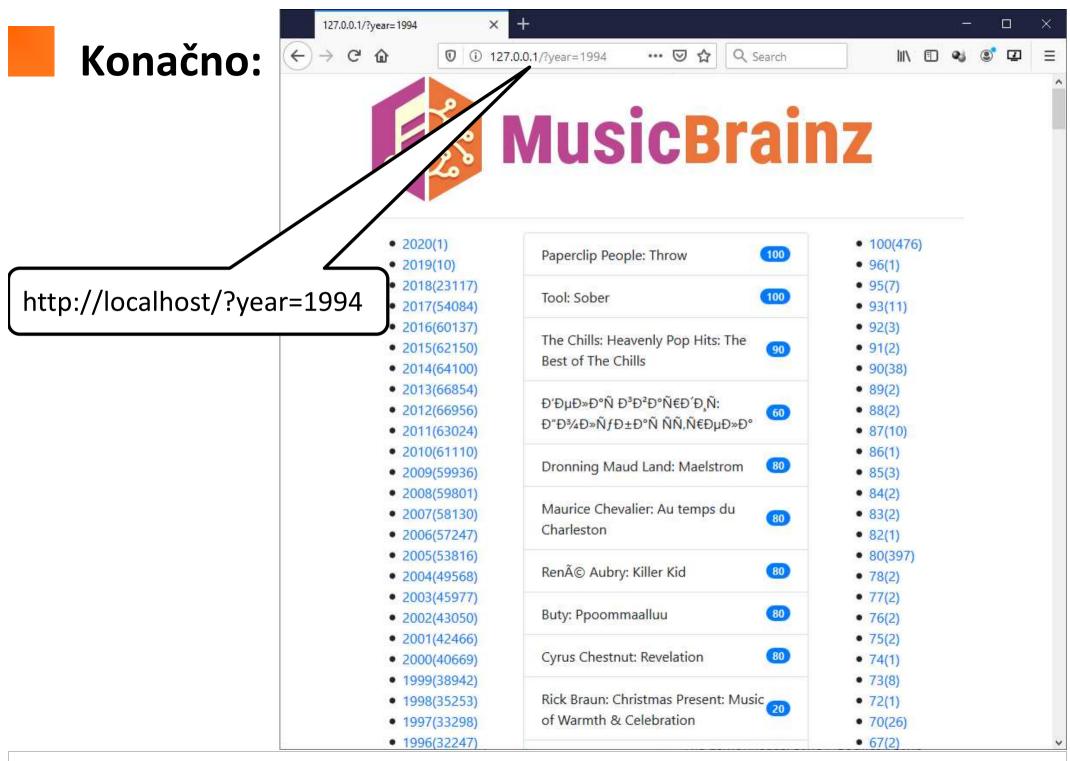

Rješenje (4/4) - getCenterPage

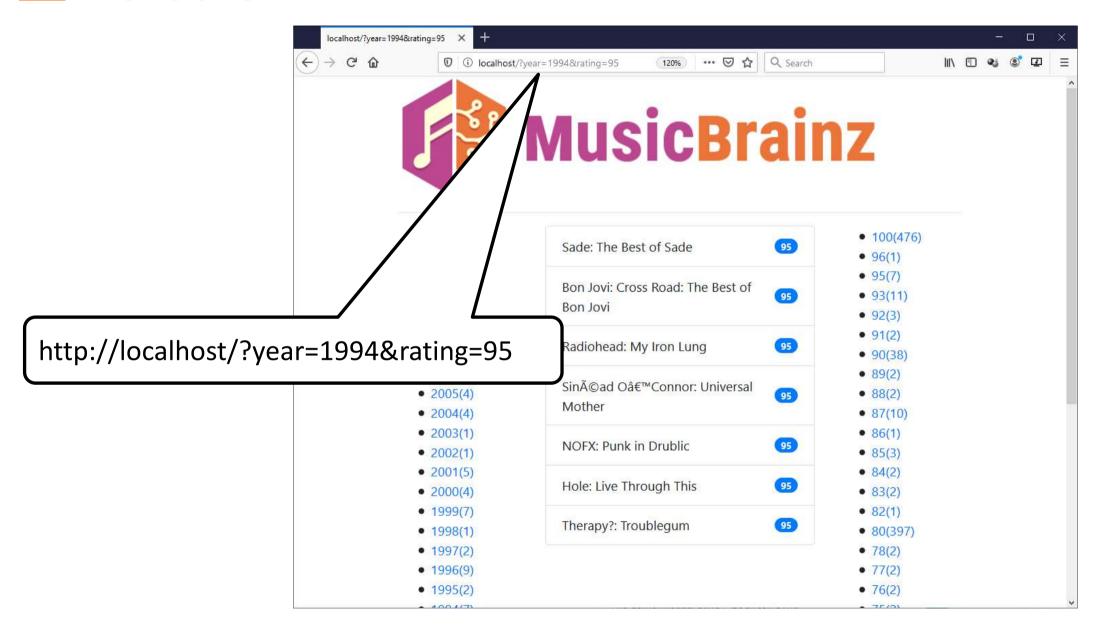
(potencijalno) filtriramo po svemu

```
getCenterPage = async(year, rating) => {
  let params = [];
  let where = getPreparedParams(year, rating, params);
  const { rows } = await db.query(`SELECT rg.name as release, ac.name as artist, rating
  FROM release_group rg
                                             Proizvodi npr.:
  JOIN release_group_meta rgm on rg.id = rgm.id
                                              JOIN artist_credit ac ON rg.artist_credit = ac.id
                                             flex justify-content-between align-
  WHERE rating is not null ${where}
                                             items-center">
  ORDER BY first_release_date_vear DESC.
                                                 Bee Gees: How Deep Is Your Love
       first_release_date_month DESC,
       first_release_date_day DESC
                                                 <span class="badge badge-</pre>
                                             primary badge-pill">100</span>
    LIMIT 200`, params);
                                               ...
  return '' +
      rows.map(x => `<li class="list-group-item d-flex justify-content-between align-
items-center">
     ${x.artist}: ${x.release}
      <span class="badge badge-primary badge-pill">${x.rating}</span>
    `).join('') +
      '';
```


Konačno:

Osvrnimo se...

- Upoznali smo se načelom rada HTTP poslužitelja
 - Kako generirati dinamički sadržaj
 - (Procesni modeli, web poslužitelji) -> P12, za nestrpljive video
- Node.js
 - Okolina za obavljanje JS koda
 - Opće namjene, ali najviše se koristi za razvoj web-aplikacija
 - Event loop, node modules
 - Rudimentarni HTTP poslužitelj i web-aplikacija
 - Spajanje i dohvat podataka iz baze podataka
 - Connection pooling
 - ALI:
 - Radimo samo s korijenskom ('/') putanjom!?
 - Sav kôd je više-manje u jednoj datoteci?
 - Ispreplićemo kôd i HTML-a i dohvat podataka?
 - Kako poslužujemo statičke datoteke, npr. MB logo?